

Üniversite Öğrencilerinin Temas Engellerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Studying Of The Gestalt Contact Disturbances Of University Students According To Some Variables¹

Özlem TAGAY**

Özet

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin temas engellerinin cinsiyet, ÖSS alan türü, sınıf düzeyi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne baba tutumu, aile biçimi ve üniversite yaşantısına kadar yaşamın en çok geçirildiği yer değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmada Tagay (2010) tarafından geliştirilen Gestalt Temas Engelleri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden 207 kız ve 158 erkek olmak üzere toplam 365 öğretmen adayına uygulanmıştır. Tarama çalışmasında birden çok bağımlı değişken olmasından dolayı Tek Yönlü MANOVA uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin temas engelleri ile cinsiyet, alan türü, sınıf düzeyi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne-baba tutumu, aile biçimi ve üniversite yaşantısına kadar yaşamın en çok geçirildiği yer değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: gestalt terapi, temas, temas engelleri

Abstract

The purpose of this study was to find out whether the Gestalt Contact Disturbances vary in the university students' sex, class level, perceived socio-economic level, perceived parental attitudes, family structure and the place where they spent most of their lives before university. In this research Gestalt Contact Disturbances Scale (GTEÖ) developed by Tagay (2010) was used. Participants of the study were a total of 365 first, second, third year students (207 female and 158 male) studying in the faculty of Education of Anadolu University in the fall semester of 2008-2009. In the survey study, since there were multiple dependent variables One Way MANOVA was utilized for data analysis. As a consequence of the research, it was found that, there were significant differences among contact disturbances of university students and some variables.

Key Words: gestalt therapy, contact, contact disturbances,

Giriş

Sosyal bir varlık olan insan, yaşamını sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çevresinde bulunan diğer insanlarla bir arada yaşamak durumundadır. Dolayısıyla, insan sosyal bir grup içerisinde diğer insanlarla; başka bir deyişle, çevresiyle temas kurar. Temas kavramını çok fazla vurgulayan hatta bu yönüyle diğer terapi yaklaşımlarından farklılaşan yaklaşım türü Gestalt terapidir. Gestalt terapide temas, bireyi anlamada önemli bir kavramdır. Polster ve Polster (1974), teması, bireyi dünya ile ilişkili kılan bir araç olarak tanımlamış ve

* Hacettepe Üniversitesinde Prof.Dr. Nilüfer Voltan-Acar Danışmanlığında doktora çalışması olarak sunulmuştur.

** Dr. Özlem TAGAY, Ankara Gölbaşı Gökçehöyük İlköğretim Okulu Psikolojik Danışmanı, ozlemtagay@yahoo.com
Bu çalışma başka bir yerde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiştir.

bireyin ancak temas yoluyla dünya ile ilişkiye girerek büyüyüp gelişebileceğini belirtmiştir. Laura Perls'e (1992) göre temas başkalarının tanınması, farkların farkındalığı, ben ve başkası sınırlarının yaşanmasıdır (Akt, Voltan-Acar, 2006). Temas, sadece birey ile çevre arasında değil, bireyin kendisi ile teması şeklinde de yaşanabilir. Bireyin kendisi ile temasında kendi bedeni, duygu ve düşünceleri ile teması söz konusudur. Çevre ile temasında ise kişinin geçmiş, gelecek ve şimdide yaşanan olaylar, diğer insanlar ve objelerle teması ifade edilmiştir (Goldstein, Krasner ve Garfield, 1989).

İnsanlar işiterek, dokunarak, koklayarak, görerek, tadarak, konuşarak, hareket ederek temas kurarlar. Ben ve başkaları ile temasa geçerken ortaya çıkan ilişki çarpıtmaları ya da temasın yön değiştirmesi temas engellemeleri olarak adlandırılır (Voltan-Acar, 2006). İnsanoğlu, doğası gereği patolojik yollarla ya da uygun olmayan şekilde bitmemiş işlerini tamamlar ya da bastırır. Geçmişte yaşanan bitmemiş işler kişinin şimdiki anını etkiler. Birey depresif belirtiler gösterebilir. Geçmişte yaşanan bitmemiş işler kişinin kendisiyle, başkalarıyla ve çevresiyle iyi temas kurmasını engeller (Clarkson, 1994).

Temas biçimleri yenilikleri/farklılıkları seçme ve reddetme durumlarından etkilenir. Bir temas biçimi büyümeye ve gelişmeye yardım ederken diğeri etmeyebilir. Temas biçimleri çocukluktan itibaren oluşmaya başlar. İhtiyaç ve istekleri önemsenmeyen, ailesine kendisini zorla kabul ettirmeye çalışan, katı kuralları ya da çok fazla beklentileri olan bir ailede yaşayan çocuklarda oluşan temas engelleri yetişkinlik için risk oluşturur. Temas engelleri kişilik özelliği değildir; kişiliğin gelişimsel sürecini tanımlamaktadırlar (Jacobs, 2007). Kişinin gelişmesini ve olgunlaşmasını engelleyen temas biçimleri temas engeline dönüşür. Bu ve bunun gibi temas engellerinden herhangi biri bile kişinin tüm yaşamını etkileyebilir.

Perls Sınırların Yokluğu (Confluence), İçe Verme (Introjection), Dışa Yansıtma (Projection), Kendine Çevirme (Retroflection), temas engelleri üzerinde dururken; Polster ve Polster (1974) Yön Değiştirme (Deflection), Duyarsızlaşma (Desensitization) temas engellerini eklemiştir. Perls'e (1951/1969) göre bu mekanizmalar sürekli ve uygun olmayan şekilde kullanıldığında nevrotiktir. Aslında hepsi doğru şekilde seçildiğinde ve kullanıldığında uygun ve sağlıklıdır fakat farkında olmadan kullanıldığında sağlıksızdır (Akt., Clarkson, 1994).

Gestalt yaklaşımında "içe verme" kişinin kuralları, mesajları, modelleri, özümsemeden tümü ile içine alması, yutmasıdır. İçe verme mekanizması sık sık ve farkında olunmadan kullanıldığı zaman bireyin sağlıklı bir biçimde fonksiyon görmesini engelleyen en yaygın temas engellemesidir ve diğer temas engellerinin temelini oluşturur (Kirchner, 2000). Dışa Yansıtma temas engeli kişinin kendinde var olan, ancak kabul etmediği duygu, davranış ve

düşüncelerini diğer insanlara yöneltmesi ve bunlar kendisine ait değilmiş gibi yansıtması sürecidir (Latner, 1992). Kendine çevirme temas engeli doğal olarak dışarıya çevrilecek olan enerjinin içe çevrilme sürecidir (Brown, 2004). Yön değiştirme (deflection) temas engeli kişinin çevreden gelen duyuların etkisini azaltmak ve oluşacak temasın meydana getireceği güçlü duygulanımlardan kaçınmak için enerjisini temas dışındaki başka bir alana yönelterek hedeften uzaklaşmasıdır (Latner, 2000).

Sınırların yokluğu (confluence) temas engeli kişinin “ben” ile “ben olmayan” arasındaki sınırı kaybetmesi olarak tanımlanmaktadır. Burada kişinin benliği ile başkaları arasındaki sınır belirsizleşir bazen bu sınırlar tamamen kaybolur (Latner, 2000). Yardım eden sendromu (Proflection) temas engeli insanların, kendilerine yapılmasını istediklerini başkalarına yapmalarınıdır. Bireyler gereksinimlerini ifade edemedikleri, isteklerini dile getiremedikleri durumlarda, başkalarının gereksinimlerini giderme konusunda onlara yardım ederler ve bu davranışlarının farkında olmazlar. (Voltan-Acar, 2006). Çekilme (Withdrawal), sınırların yokluğunun tersi bir durumdur. Çekilme; çevreden uzaklaşmak, kafa dinlemek, daha önce yaşanılanları sindirmek için gereklidir. Sağlıksız olan çekilme ise bireyin farkında olmadığı çekilme yaşantılarıdır (Voltan-Acar, 2006).

İnsanlar temas biçimlerini kullanarak kendi ihtiyaçları ve çevrenin istekleri arasındaki dengeyi ve istikrarı devam ettirirler. Gestalt terapi yaklaşımına göre kişi ve çevre arasındaki bu dengelenme durumu bir döngü şeklinde devam eder. Bireyler bazı durumlarda temas biçimlerini sağlıksız biçimde kullanarak temas döngüsünün hareketini engeller. Temas engellerini bu şekilde kullanan bireyler, ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaz.

Temas döngüsü temasın sürekliliği olarak adlandırılabilir. Gestalt terapiye göre temas, yaşantıdaki fenomenolojik süreçtir. Temas döngüsü temas öncesi, temas, tam temas ve temas sonrası aşamalarından oluşur. Temas engelleri farklı bir alanda değil bireyin kendi temas sürecinde oluşur (Bloom, 2009). Temas döngüsü sayesinde psikolojik danışman danışanı daha iyi tanıma fırsatı bulur. Dolayısıyla temas döngüsünün psikolojik danışman için önemli ve yararlı bir araç olduğu söylenebilir (Potgieter, 2006).

Amaç

Organizmanın büyüme ve öğrenmesini sağlayan temas, bir şeylere kendiliğinden dikkat etme ya da diğerleriyle birlikte olma olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla, temas kavramı sadece birey ile çevre arasında değil, bireyin kendisi ile teması şeklinde de yaşanabilmektedir (Goldstein, Krasner ve Garfield, 1989). Temas biçimleri çocukluktan itibaren oluşmaya başlar. İhtiyaç ve istekleri önemsenmeyen, ailesine kendisini zorla kabul ettirmeye çalışan,

katı kuralları ya da çok fazla beklentileri olan bir ailede yaşayan çocuklarda oluşan temas engelleri yetişkinlik için risk oluşturur. Temas engelleri kişilik özelliği değildir; kişiliğin gelişimsel sürecini tanımlamaktadırlar (Jacobs, 2007).

Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin temas engellerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, ÖSS alan türü, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne-baba tutumu, aile biçimi ve üniversite eğitimine kadar yaşamlarını en çok geçirdikleri yer değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını araştırmaktır. Bütüncüllük, alan kuramı ve fenomenolojik yaklaşımın özelliklerini içeren Gestalt terapide, birey sosyal çevresinden ve kültüründen bağımsız olarak düşünülemez ve değerlendirilemez. Birey sosyal çevresinden etkilendiği gibi kendisi de sosyal çevresini etkiler. Başka bir deyişle, Gestalt terapiye göre, insanların kullandığı temas biçimleri ya da temas kurma süreçleri içinde bulunulan ortamdan, aile yapısından, sosyal çevreden ve kültürün özelliklerinden etkilenmektedir. Bu açıklamalardan yola çıkarak bireyin aile biçiminin, algılanan anne-baba tutumunun, algılanan sosyo-ekonomik düzeyin, üniversite yaşantısına kadar yaşamın geçirildiği yerin ve cinsiyetin temas engellerini etkileyeceği düşünülerek bağımsız değişken olarak seçilmiştir. Ayrıca üniversitedeki sınıf düzeyinin bireyin üniversitedeki yaşantı süresi ve yaşla birlikte temas engellerini etkileyebileceği düşünülmüştür. Araştırma kapsamına Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri alınmıştır. Bilindiği gibi Eğitim Fakültesi bünyesinde farklı alan türlerinden öğrenciler bulunmaktadır. Sözel, sayısal ve eşit-ağırlık alan öğrencilerinin öğrenim hayatında farklı yetiştirilme tarzlarına sahip olacakları düşünüldüğünden alan türü bağımsız değişken olarak araştırma kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda elde edilen araştırma sonuçlarının ilgili literatüre ve alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde bulunan ve uygulamaya gönüllü katılan öğrenciler ile sınırlıdır. Dolayısıyla bulgular, bu öğrencilere ve benzer nitelikteki öğrencilere genellenebilir.
2. Bu araştırma, kullanılan ölçeğin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Kapsamına Giren Bireyler

Araştırma grubunda yer alan öğrenciler Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin Eğitim Fakültesinin Sözel, sayısal ve eşit-ağırlıklı puan türü ile öğrenci alan bölümlerinden oluşmuştur. 2008-2009 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde uygulamaların yapıldığı araştırma grubunu 207'si (%57) kız, 158'i (%43'ü) erkek olmak üzere öğretmen adayı olan 365 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Başlangıçta 378 öğrenciye ulaşılmış olsa da 13 öğrenci yanıt kâğıdını eksik doldurmalarından dolayı analize alınmamıştır. Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin yaşları 18 ile 26 arasında değişmektedir.

Tablo 1. Araştırma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Okudukları Bölümlerin Puan Türlerine Göre Sayı ve Yüzdeleri

Bölümler	Sayı	Yüzde (%)
Sözel Puan Türü	122	33,4
Sayısal Puan Türü	114	31,2
Eşit-Ağırlık Puan türü	129	35,3

Veri Toplama Araçları

Araştırmada üniversite öğrencilerinin temas engellerini ölçmek için Gestalt Temas Engelleri Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri, sınıfları, algılanan sosyo-ekonomik durumları, algılanan anne-baba tutumları, aile biçimleri ve üniversite eğitimine kadar yaşamlarını geçirdikleri yerleri sorgulanmıştır.

Gestalt Temas Engelleri Ölçeği

Araştırmada üniversite öğrencilerinin temas engellerini ölçmek için Tagay (2010) tarafından geliştirilen Gestalt Temas Engelleri Ölçeği (GTEÖ) kullanılmıştır. GTEÖ 24 maddeden ve dört alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçekler ise temas, tam temas, bağımlı temas ve temas sonrasıdır. GTEÖ'nün Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı temas alt ölçeği için .61 ; tam temas alt ölçeği için .79, bağımlı temas alt ölçeği için .75 ve temas sonrası alt ölçeği için .60 bulunmuştur. Test tekrar test güvenilirlik katsayısı temas alt ölçeği için .74 ; tam temas alt ölçeği için .77 , bağımlı temas alt ölçeği için .69 ve temas sonrası alt ölçeği için

.65 çıkmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde dört faktörlü yapı sınanmış ve sınanan modelin oldukça iyi uyum indekslerine sahip olduğu saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Tarama çalışmasında birden çok bağımlı değişken olmasından dolayı Tek Yönlü MANOVA uygulanmıştır. Analiz için Wilk's Lambda ve Pillais Trace değerinin anlamlılık düzeyi göz önüne alınmıştır. Tek Yönlü MANOVA analizi sonucunda Wilk's Lambda ve Pillais Trace değerlerinin anlamlı çıktığı durumlarda farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için Tukey ve Dunnett testleri kullanılmıştır. Hata payı .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bağımsız değişkenleri cinsiyet, sınıf düzeyi, ÖSS alan türü, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne-baba tutumu, aile biçimi ve üniversite yaşantısına kadar yaşamın geçirildiği yerdir. Bağımlı değişkenler ise GTEÖ'nün alt ölçekleri olan temas, tam temas, bağımlı temas ve temas sonrasıdır. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkileri Tek Yönlü MANOVA yapılarak incelenmiş ve bulgular Tablo III.1'de sunulmuştur.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Temas Engellerinin Bazı Değişkenlere Göre Tek Yönlü Manova Sonuçları

			$\bar{x}$					
			n	S	F	p		
Cinsiyet	TAM TEMAS	KIZ	170	12,20	4,10	5,493	.020	
		ERKEK	195	11,43				4,21
	BEĞİMLİ TEMAS	KIZ	170	16,87	4,79	10,883	.001	
		ERKEK	195	17,74				5,75
ÖSS ALAN TÜRÜ	BAĞIMLI TEMAS	Sözel	122	25,04	4,47	13,127	.00	
		Sayısal	114	25,91				4,67
		Eşit-ağırlık	129	22,85				5,26
	TEMAS SONRASI	Sözel	122	10,98	3,27	6,859	.01	
		Sayısal	114	10,81				2,86
		Eşit-ağırlık	129	9,72				2,58

SINIF DÜZEYİ	TAM TEMAS	1.sınıf	111	18,46	5,52	4,623	.01
		2.sınıf	143	16,52	5,23		
		3.sınıf	111	16,96	4,77		
	BAĞIMLI TEMAS	1.sınıf	111	18,46	5,52	5,029	.00
		2.sınıf	143	16,52	5,23		
		3.sınıf	111	16,96	4,77		
ALGILANAN SOSYO-EKONOMİK DÜZEY	TAM TEMAS	Düşük	52	19,38	5,82	5,693	.004
		Orta	283	16,99	5,14		
		Yüksek	30	15,96	4,21		
	BAĞIMLI TEMAS	Düşük	52	28,07	5,96	54,537	.00
		Orta	283	24,62	4,02		
		Yüksek	30	17,60	4,50		
ALGILANAN ANNE BABA TUTUMU	TEMAS	Demokratik	137	12,72	4,40	5,174	.006
		Otoriter	80	11,72	3,80		
		Koruyucu	148	11,16	4,00		
	TAM TEMAS	Demokratik	137	18,23	5,65	4,583	.01
		Otoriter	80	17,18	5,08		
		Koruyucu	148	16,37	4,78		
BAĞIMLI TEMAS	Demokratik	137	28,00	3,80	97,366	,000	
	Otoriter	80	20,36	6,14			
	Koruyucu	148	23,59	2,53			
AİLE BİÇİMLERİ	BAĞIMLI TEMAS	Çekirdek	303	24,53	4,77	8,285	,000
		Geniş	42	26,30	5,18		
		Parçalanmış	20	20,90	6,02		
ÜNİVERSİTEYE KADAR YAŞAMIN GEÇİRİLDİĞİ YER	TEMAS SONRASI	Küçük şehir	92	11,38	3,05	5,809	,003
		Büyükşehir	171	10,13	2,70		
		Belde	102	10,27	3,15		

Üniversite öğrencilerinin temas engellerinin cinsiyet, ÖSS alan türü, sınıf düzeyi, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne-baba tutumu, aile biçimi ve üniversite eğitime kadar yaşamlarını en çok geçirdikleri yer değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği bu araştırmaya göre şu bulgular elde edilmiştir: Kız üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri erkek öğrencilerin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Eşit-ağırlık puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri sözel ve sayısal puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden yüksek; ayrıca eşit-ağırlık puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeyleri sözel ve sayısal puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeylerinden düşük bulunmuştur.

Birinci sınıfa devam eden üniversite öğrencilerinin tam temas ve bağımlı temas düzeyleri ikinci ve üçüncü sınıf üniversite öğrencilerinin tam temas ve bağımlı temas

düzeylerinden anlamlı olarak yüksektir. Düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin tam temas düzeyleri yüksek ve orta sosyo-ekonomik düzeye sahip olduklarını ifade eden üniversite öğrencilerinin tam temas düzeylerinden anlamlı olarak yüksek ve ayrıca yüksek düzeyde sosyo-ekonomik düzeye sahip olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri düşük ve orta düzeyde sosyo-ekonomik düzeye sahip olduklarını ifade eden üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır.

Anne babalarının koruyucu tutumu olduğunu belirten üniversite öğrencilerinin temas, tam temas ve bağımlı temas düzeyleri, otoriter ve demokratik anne-baba tutumuna sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Parçalanmış aileye sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri geniş ve çekirdek aileye sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Üniversite eğitimine kadar yaşamlarını en çok beldede geçiren üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeyleri yaşamlarını küçük şehir ve büyükşehirde geçiren üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeylerinden anlamlı olarak yüksektir.

Tartışma Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre, cinsiyet değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin Gestalt Temas Engelleri Ölçeğinin “Bağımlı Temas” alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre; kızların bağımlı temas düzeyleri erkeklerin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Bu bulgunun benzer bir şekilde cinsiyet ile temas engelleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedefleyen bir araştırmaya ulaşılamadığından önceki araştırma bulgularıyla tartışılması mümkün olmamıştır. Bilindiği gibi bu çalışmanın araştırma grubunu üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Dolayısıyla Türk toplumunda üniversiteye gidebilme konusunda ailesini ikna edebilmiş ya da kız çocuklarının okumalarını destekleyen ebeveyne sahip bir grupta çalışılmıştır. Hala kız çocuklarının okutulmasına karşı olan ailelerin olduğu düşünülürse bu araştırma kapsamındaki öğrencilerin ve sahip oldukları ailelerinin bu konuda farklı tutumları olduğu ve sonuç olarak da bu ailelerin kız çocuklarının özerkleşmesine izin verdikleri söylenebilir.

Eşit-ağırlık puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri sözel ve sayısal puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden

yüksek; temas sonrası düzeyleri sözel ve sayısal puan türü ile yerleşen üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Sözel puan türünü oluşturan bölümler Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümlerinden; Sayısal puan türünü oluşturan bölümler İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinden; Eşit Ağırlık puan türünü oluşturan bölümler Sınıf Öğretmenliği ve Zihin Engelliler öğretmenliği bölümlerinden oluşmaktadır. Bu durumda sınıf öğretmenliği bölümü ile zihin engelliler öğretmenliği bölümü öğrencilerinin bağımlı temas engeli düzeyi diğer bölümlerden anlamlı olarak yüksek ve temas sonrası engeli düzeyleri ise diğer bölümlerden anlamlı olarak düşüktür.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, birinci sınıfa devam eden üniversite öğrencilerinin tam temas ve bağımlı temas düzeyleri ikinci ve üçüncü sınıf üniversite öğrencilerinin tam temas düzeylerinden anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. Daha önce yapılan araştırma sonuçlarıyla karşılaştırma olanağı bulunmasa da bu bulgu gelişim ve öğrenme kuramları çerçevesinde tartışılabilir. Sosyal öğrenme kuramına göre cinsiyet, yaş, tutumlar gibi bireysel özellikler kişinin zihinsel süreçlerini, davranışlarını, sosyal yaşantılarını etkiler (Hamilton ve Ghalat, 1994). Üniversite yılları Erikson'a (1980) göre ergenlik dönemindeki kimlik kazanma çabalarının ortadan kalktığı bir döneme denk gelir. Birey artık çevresindeki insanlarla yakın ilişkiler kurmaya ve sorumluluk almaya hazırdır (Bacanlı, 1998). Dolayısıyla bireyin sınıf düzeyi yükseldikçe yaşantılarının da arttığı ve ihtiyaçlarını karşılama konusunda daha çok deneyim kazandığı söylenebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin tam temas düzeyleri yüksek ve orta düzeyde sosyo-ekonomik düzeye sahip olduklarını ifade eden üniversite öğrencilerinin tam temas düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ayrıca yüksek düzeyde sosyo-ekonomik düzeye sahip olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri düşük ve orta düzeyde sosyo-ekonomik düzeye sahip olduklarını ifade eden üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Her birey içinde bulunduğu sınıfın değerlerini ve yaşam biçimlerini benimseyerek yetişir (Kramer, 1980). Bir çalışmada, İmamoğlu (1987) üst sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarını bireyci ve bağımsız yetiştirirken, alt sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarını bağımlı kişiler olarak yetiştirdiklerini bulmuştur. Yetiştirilme konusundaki farklılıklardan dolayı alt sosyo ekonomik düzeye sahip olduklarını belirten üniversite öğrencilerinin tam temas düzeyleri yüksek ve yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip olduklarını belirten üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri daha düşük olabilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, koruyucu anne-baba tutumuna sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin temas, tam temas ve bağımlı temas düzeyleri otoriter ve demokratik anne-baba tutumuna sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin temas, tam temas ve bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. Koruyucu aileler çocuklarına kural koymakla birlikte sonsuz destek de verirler. Ancak bunu yaparken, ana-babalarda uygun olmayan bir duygusal katılım ve kaygı görülür. Bu ana-babalar çevreye karşı çocuklarını sürekli korumaktadırlar. Bu ortamda yetişen çocuklar kurallara harfiyen uyan, utangaç, bağımlı, içine kapanık olurlar. Genellikle kendi kendilerine yetmekte güçlük çekerler (Whirter ve Voltan-Acar, 1984). Bağımlı temas alt ölçeğinde yer alan her iki temas engeline de birey başkalarına bağımlıdır, özerkleşmemiştir. İfade edilen bu nedenlerden dolayı; koruyucu anne-baba tutumuna sahip olduğunu ifade eden öğrencilerin bağımlı temas engellerinin yüksek çıkması beklenen bir durumdur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, aile biçimleri değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin Gestalt Temas Engelleri Ölçeği'nin "Bağımlı Temas" alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre parçalanmış aileye sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeyleri geniş ve çekirdek aileye sahip olduğunu bildiren üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinden anlamlı olarak düşük çıkmıştır. İnsan için en önemli ve asli çevre aile ortamıdır. Yaşamın ilk yıllarında beslenme ve korunma gibi temel fizyolojik, sevilme ve güvence altında olma gibi psikolojik gereksinimlerinin ana baba tarafından karşılanma derecesi çocuk ve geleceği açısından bireyin kişilik gelişimini etkiler. (Bowlby, 1969). Parçalanmış ailelerde bilindiği gibi çocuk annesinin ya da babasının yanında yaşamını sürdürür. Dolayısıyla bu aile biçiminde yetişen bireylerin bağlanma açısından sıkıntı yaşaması muhtemeldir. Bu nedenlerden dolayı parçalanmış aile biçimine sahip olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin bağımlı temas düzeylerinin diğerlerinden anlamlı olarak düşük çıkması beklenen bir durumdur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, üniversite eğitimine kadar yaşamlarını en çok beldede geçiren üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeyleri yaşamlarını küçük şehir ve büyük şehirde geçiren üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeylerinden anlamlı olarak yüksektir. Bilindiği gibi Türkiye farklı bölgelerindeki farklı kültürel yapıya ve yaşam tarzına sahip insanlarıyla gelişmekte olan bir ülkedir (Çileli, 2000). Kentsel kesimlerde yaşayan kişiler batılı yaşam tarzını ve değerlerini sergilerken, kırsal kesimlerde yaşayanlar geleneksel yaşam tarzlarını ve geniş aile biçimlerini sürdürürler. Son yıllarda yapılan araştırmalar Türk insanının büyük bir kısmının bireyselleşme için mücadele

vermesiyle birlikte Türk kültürünün kolektivist bir kültür olmaya devam ettiğini göstermiştir (Göregenli, 1997; Hortaçsu, 1997). Küçük bölgelerde yetişerek daha büyük şehre gelen üniversite öğrencileri hem ailesine ve geleneklerine bağlı kalmaya çalışarak hem de kendi ayakları üzerinde durabileceği bir gelişim seviyesine ulaşmaya çalışarak kendi içinde çatışma yaşayabilir. Aileye daha bağımlı olarak yetişen birey, üniversite gibi farklı bir ortama geldiğinde uyum sağlamakta güçlük yaşayabilir. Alışkın olmadığı bir ortamda bulunan birey kendisini korumak adına da ortamdan çekilebilir. İfade edilen bu nedenlerden dolayı yaşamının çoğunu beldede geçiren üniversite öğrencilerinin temas sonrası düzeyleri diğerlerine göre anlamlı olarak yüksek bulunmuş olabilir.

Tüm bu sonuçlar ışığında psikolojik danışmanlara bazı önerilerde bulunulabilir. Araştırma bulguları incelendiğinde sınıf, algılanan sosyo-ekonomik düzey, algılanan anne-baba tutumu, aile biçimi ve yaşam yeri değişkenleri açısından özellikle bağımlı temas alt ölçeği arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu durum kültüre ait özelliklerin önemini ortaya koymaktadır. Türk kültürü farklı alt kültürleri, değerleri ve yaşam biçimleri ile farklı özellikler gösterir. Dolayısıyla farklı etnik kökene, yaşam biçimine, sosyo-ekonomik seviyeye, kültürel alt yapıya sahip danışanlara uygun teknikler kullanmak için psikolojik danışmanın kendi kültürel alt yapısının farkında olması ve danışanın kültürel-gelişimsel özelliklerine duyarlı bir yaklaşım benimsemesi önem kazanmıştır. Psikolojik danışma yaklaşımlarının sağlıklı uygulanabilmesi için kültürel olarak uygun yöntemleri belirlemek önemlidir. Dolayısıyla kültürel farklılıklara ilişkin daha çok araştırmanın yapılması ve kültürel farklılıklar konusunda daha çok bilimsel veri elde edilmesi gereklidir.

Kaynaklar

- Bacanlı, H. (1998). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Dağıtım.
- Bloom, J. D. (2009). Commentary I: the cycle of experience re-cycled: then, now next? let's go round again: cycle of experience or sequence of contact? Dan Bloom has another go with Seán Gaffney. *Gestalt Review*, 13(1), 24-36.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol.1. Attachment*. New York: BasicBooks.
- Brown, J. R. (2004) Conflict emotions and appreciation of differences, *Gestalt review* 8 (3), 323-335.
- Clarkson, P. (1994). *Gestalt counselling in action*. Londra: Sage Publications.
- Çileli, M. (2000). Change in value orientations of Turkish youth from 1989 to 1995. *Journal of Psychology*, (134) , 297-306.
- Goldstein, A. P. , Krasner, L. ve Garfield, S.L. (1989). *Therapy practice of theory (2. ed)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Göregenli, M. (1997). Individualist and collectivist tendencies in a Turkish sample. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 28, 787-794.
- Hamilton, R. ve Ghatala, E. (1994). *Learning and instruction*. Mc-Graw Hill.
- Hortaçsu, N. (1997). Cross-cultural comparison of need importance and need satisfaction during adolescents: turkey and the united states. *Journal of Genetic Psychology*, 158, 287-297.
- İmamoğlu, E.O. (1987). An interdependence modal of human development. In Ç. Kağıtçıbaşı (Eds.), *Growth and progress in cross-cultural psychology* (pp. 138-145). Lisse, Holland: Swets & Zeitlinger
- Kirchner, M. (2000). Gestalt therapy theory: An overview. *Journal of Gestalt Therapy* 4, (3).
- Kramer, C. (1980). *Becoming a family therapists*. New York: Human Sciences Press.
- Latner, J. (1992). *The theory of gestalt therapy*. Gestalt Institute of Cleveland Pres.
- Perls, F.S. (1973). *Gestalt approach eye witness to therapy science and behaviour*. United States of America Books:Inc.
- Polster, E. & Polster, M. (1974). *Gestalt therapy integrated*. Vintage Books: USA.
- Potgieter, C.A. (2006). *Creating awareness of contact-making styles through movement within a gestalt context*. University of South Africa Master of Diaconiology.
- Voltan-Acar, N. (2006). *Ne kadar farkındayım? Gestalt terapi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Whirter, J.J. ve Voltan-Acar, N. (2005). *Ergen ve çocukla iletişim*, Ankara: U.S.A Yayıncılık.

Summary

Gestalt is a concept in German language which has no equivalent meaning as a single word, its original form (GESTALT) covers all the meaning of the concept. The concept itself is taken as integrity, order, pattern and image. On the other hand in therapy, it draws the attention on individual's integrity and fulfilling the unfinished business. The Gestalt Psychology is first introduced in 1910's and The Gestalt Therapy Approach was co-developed by the German therapists Frederick (Fritz) Solomon Perls and Laura Perls. Gestalt therapy is a holistic, process-oriented, dialogical, phenomenological, existential, and field theoretical approach to human change with the centrality of contact, awareness, and personal responsiveness and responsibility. Contact is paramount for survival and change. It is understood as the responsive meeting with the other (environmental and internal others, blocked feelings, thoughts, and memories, whatever is not integrated and therefore experienced as other). The four stages of contact were originally described by Perls, Hefferline, and Goodman (1951), as fore-contact, contacting, final-contact, and post-contact. Since every contact takes place at the contact boundary, where the organism and the environment meet, every interruption or distortion of contact was/is also called a contact disturbance (Perls at all, 1951.), or an interruption of self-regulation (Polsters 1973). There are four major interruptions of contact, all of which result in loss of ego-functions: confluence, introjection, projection, and retroflection. In addition, there are deflection and proflection (Polster & Polster, 1974). Every interruption reflects the client's organization of his/her experience. Therefore, it is paramount to work towards change in the ground that supports the experience. All the contact disturbances are often in the service of health and are only detrimental to healthy functioning without awareness.

Method

There has been lack of studies about Gestalt contact disturbances. Recently, with the exception of a limited number of studies researchers have almost exclusively focused on Gestalt therapy and gestalt contact disturbances. The purpose of this study was to find out whether the Gestalt Contact Disturbances vary in the university students' sex, class level, perceived socio-economic level, perceived parental attitudes, family structure and the place where they spent most of their lives before university. In this research Gestalt Contact Disturbances Scale (GTEÖ) developed by Tagay (2010) was used. Participants of the study were a total of 365 first, second, third year students (207 female and 158 male) studying in

the faculty of Education of Anadolu University in the fall semester of 2008-2009. In the survey study, since there were multiple dependent variables One Way MANOVA was utilized for the data analysis. Wilk's Lamda and Pillais Trace was used for the significance testing. When Wilks Lambda and Pillais Trace value were found significant, Tukey and Dunnett test were applied to find out the resource of the difference. Significant level was taken as .05. As a consequence of the research, it was found that, there were significant differences among contact disturbances of university students and gender, branch type, class level, perceived socioeconomic status, perceived parental attitudes, family structure and place where they spent most of their lives before university.

Findings and Results

The followings were the results:

1. There was a significant relationship between dependent contact level of university students and gender. Male students dependent contact levels were higher than female students.
2. There was a significant relationship among full contact, dependent contact and final contact level of university students and branch type. No significant differences were found between contact level of university students and branch type.
3. There was a significant relationship among full contact and dependent contact level of university students with class level and perceived socioeconomic status. No significant differences were found among contact and final contact level of university students and class level and perceived socioeconomic status.
4. There was a significant relationship among contact, full contact and dependent contact of university students and perceived parental attitudes. No significant differences were found between final contact level of university students and perceived parental attitudes.
5. There was a significant relationship between dependent contact of university students and family structure. No significant differences were found among contact, dependent contact and final contact level of university students and family structure.
6. There was a significant relationship between final contact of university students and the place where they spent most of their lives before university. No significant differences were found among contact, full contact and dependent contact level of university students and the place where they spent most of their lives before university.

Conclusions and Recommendation

According to these results, some interpretations were discussed according to the Gestalt Therapy and Psychological Counseling field. However, some suggestions were put forward about implementation in field for those who are planning to carry out further research on the same subject in the conclusion. The results of the study indicate that male students' dependent contact levels were higher than female students'. There is not similar research in the literature so the findings of this research can not be discussed according to the former researches.

The results of this study showed that there was a significant relationship between especially dependent contact of university students and some variables. Thus, cultural properties should be taken into consideration since these may influence the levels of contact disturbances. Psychological counselors, who focus on Gestalt therapy, should be aware of unique life of clients, as well as being familiar with the background of each participant they are working with.